

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 29 november 2021
(OR. en)

14212/21

LIMITE

**COPEN 409
JAI 1280
CYBER 305
JAIEX 127
ENFOPOL 461
TELECOM 427
DATAPROTECT 265
EJUSTICE 101
MI 875
CODEC 1520**

**Interinstitutioneel dossier:
2018/0108(COD)**

NOTA

van:	het voorzitterschap
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	Verordening betreffende het Europees bevel tot verstrekking en het Europees bevel tot bewaring van elektronisch bewijsmateriaal - Vooruitgangsverslag

Voor de delegaties gaat in de bijlage een vooruitgangsverslag inzake de onderhandelingen over het voorstel voor een verordening betreffende het Europees bevel tot verstrekking en het Europees bevel tot bewaring van elektronisch bewijsmateriaal.

Inleiding

Voortbouwend op de resultaten van het Portugese voorzitterschap, heeft het Sloveense voorzitterschap van bij de start zijn mandaat alles in het werk gesteld om vooruitgang te boeken met dit dossier. Nu de cyberruimte steeds belangrijker wordt, is het voor alle belanghebbenden - waaronder rechtshandhavinginstanties, gerechtelijke instanties, dienstverleners en personen wier gegevens worden doorgegeven - van groot belang dat er een effectief en betrouwbaar mechanisme wordt ingesteld om elektronisch bewijsmateriaal te verkrijgen, met duidelijke structuren en waarborgen. Het mechanisme zal ook cruciaal zijn voor een doeltreffende samenwerking met EU-partners uit derde landen.

In dit verband vond op 9 juli een vierde politieke dialoog over dit dossier plaats. De wetgevers namen nota van de geboekte vooruitgang en bespraken de inhoud van enkele van de belangrijkste hangpunten, evenwel zonder hierover overeenstemming te bereiken. Ze besloten van gedachten te wisselen over de kennisgevingsregeling waarin de ontwerpverordening voorziet, aangezien deze een centrale rol speelt om zowel de effectiviteit van het instrument zelf als de bescherming van de grondrechten te waarborgen. Ook waren de wetgevers het erover eens dat een compromis over een adequate kennisgevingsregeling enkel mogelijk is als onderdeel van een ruimer pakket met nog andere belangrijke kwesties inzake de kennisgevingsregeling, zoals de regels voor de toepassing van gronden voor weigering om een verstrekingsbevel ten uitvoer te leggen en de gevolgen daarvan, alsook de regels over de gebruikersinformatie en de beschikbare rechtsmiddelen voor personen van wie de gegevens worden gevraagd door middel van een verstrekingsbevel.

Kader voor de onderhandelingen met het Europees Parlement

Aangezien is afgesproken dat een compromispakket over de kennisgevingsregeling nodig is en de wetgevers grondig van mening verschillen over de belangrijkste kwesties, heeft het voorzitterschap zich tijdens zijn hele mandaat hoofdzakelijk beziggehouden met technische besprekingen met het onderhandelingsteam van het Parlement, op basis van de inbreng van de lidstaten. De Groep Copen is regelmatig in kennis gesteld van de stand van zaken en de met het Parlement besproken kwesties. Dankzij de besprekingen in de Groep Copen is in de Raad tot een consensus gekomen over de onderhandelingsmogelijkheden en de rode lijnen binnen het ruimere pakket over de kennisgevingsregeling. De voortdurende inspanningen van het voorzitterschap hebben de onderhandelingspositie van de Raad dus danig versterkt.

De besprekingen met het Parlement verliepen in een zeer goed klimaat van wederzijds respect en vertrouwen. Daardoor waren de onderhandelingsteams al een hele stap dichterbij gekomen bij het begrijpen van elkaars standpunt en wat betreft het bepalen van de belangrijkste contouren van een mogelijk compromispakket. Er kon echter geen akkoord worden bereikt over de belangrijkste aspecten van het beoogde compromispakket.

Inzake de inhoud

De grootste uitdaging in de onderhandelingen heeft te maken met de noodzaak een evenwicht te vinden tussen het tot stand brengen van een doeltreffend mechanisme om elektronisch bewijsmateriaal te verkrijgen in strafzaken enerzijds en het beschermen van de grondrechten van personen van wie de gegevens worden gevraagd anderzijds, een en ander met strikte inachtneming van het beginsel van wederzijds vertrouwen. De medewetgevers zijn het er in beginsel over eens dat dit noodzakelijk is. Bij het zoeken naar dit evenwicht is het debat over de adequate kennisgevingsregeling voor verschillende gegevenscategorieën, en de daarmee nauw samenhangende kwestie van de weigeringsgronden, van centraal belang gebleken.

Het grootste meningsverschil tussen de wetgevers over de kennisgevingsverplichtingen betreft de respectieve rol van de lidstaten die betrokken zijn bij de procedures waarin bewarings- of verstrekingsbevelen worden uitgevaardigd. De Raad baseert zijn standpunt op het beginsel van wederzijds vertrouwen en de in de cyberruimte toepasselijke regels, en is van mening dat de uitvaardigende staat de primaire verantwoordelijkheid moet dragen om een eerlijke rechtsbedeling te waarborgen en de grondrechten te beschermen van personen van wie de gegevens bij bevel worden gevraagd. De algemene oriëntatie bevat gedetailleerde regels in die zin. Het Parlement wil de tenuitvoerleggingsstaat of uitvoerende staat echter ruime bevoegdheden verlenen om toezicht uit te oefenen op alle bevelen die worden gericht tot een op zijn grondgebied gevestigde dienst-aanbieder of diens wettelijke vertegenwoordiger.

Een grote meerderheid van de lidstaten vindt dat systeem onaanvaardbaar. Ten eerste zou een algemene kennisgevingsverplichting voor de tenuitvoerleggingsstaat of uitvoerende staat niet te overziene administratieve lasten met zich meebrengen, aangezien deze staat in de praktijk waarschijnlijk elk bevel dat tot een op zijn grondgebied gevestigde dienstaanbieder of diens wettelijke vertegenwoordiger wordt gericht, zou moeten beoordelen. Ten tweede zou dat systeem geen rekening houden met de kenmerken van digitale communicatie en de cyberruimte, die sterk verschillen van de behandeling van traditionele instrumenten voor wederzijdse rechtshulp. Ten derde kunnen de door het Parlement voorgestelde regels inhouden dat de verordening in sommige gevallen minder effectief zou zijn dan reeds bestaande instrumenten en maatregelen, zoals de huidige systemen voor vrijwillige samenwerking met dienstaanbieders uit derde landen. De meerwaarde van de verordening zou dan uiterst beperkt zijn.

Toch heeft de Raad de verzoeken van het Parlement erkend, en aangeboden bepaalde toegevingen te doen. Dit zou in wezen betekenen dat de tenuitvoerleggingsstaat of uitvoerende staat in bepaalde omstandigheden een betere bescherming van de grondrechten van de betrokken personen zou kunnen bieden, naast de bescherming die in de uitvaardigende staat reeds wordt geboden.

Het Parlement acht deze toegevingen echter ontoereikend.

Andere hangpunten in het voorlopige compromispakket, die volgens het voorzitterschap uiteindelijk ongetwijfeld kunnen worden opgelost als onderdeel van een algemeen compromis, zijn onder meer:

- de lijst van weigeringsgronden, waarvan het Parlement de door de Raad voorgestelde elementen wil uitbreiden;
- de essentie van het recht op rechtsmiddelen in de uitvaardigende staat en de tenuitvoerleggingsstaat of uitvoerende staat;
- de essentie van het recht van een persoon om in kennis te worden gesteld van de uitvaardiging van een bevel waarbij om verstrekking van zijn of haar gegevens wordt verzocht, en van de verkregen gegevens, met name wat betreft de vraag in welke fase van de procedure dat recht zou ontstaan.

Conclusie

Het voorzitterschap neemt er nota van dat de Raad bereid is aanzienlijke toegevingen te doen aan het Parlement om tot een akkoord te komen, maar dringt aan op enkele belangrijke elementen van de algemene oriëntatie, met name het zogenoemde woonplaatscriterium. Met dit criterium zou ervoor worden gezorgd dat indien de persoon van wie de gegevens worden gevraagd op het grondgebied van de uitvaardigende staat verblijft, kennisgeving van de tenuitvoerleggingsstaat of uitvoerende staat niet vereist is. Het Parlement beschouwt bovengenoemde toegevingen tot dusver ontoereikend.

Ondanks de door het Parlement geboden toegevingen, is het voorzitterschap van mening dat beide partijen extra inspanningen moeten leveren om tot een compromis te komen over dit zeer belangrijke dossier. De prijs van het compromis mag echter geen onevenwichtig en ondoeltreffend instrument zijn, dat de praktische toepassing van het beginsel van wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten op dit gebied aanzienlijk zou beperken. Volgens het voorzitterschap zou dat het geval zijn indien bepaalde voorstellen van het Parlement worden opgenomen in de definitieve tekst van de verordening.

Het is van cruciaal belang dat de verordening in de nabije toekomst wordt vastgesteld en uitgevoerd. Het voorzitterschap is ervan overtuigd dat dit mogelijk is indien de wetgevers zich onverminderd blijven inspannen om, in het klimaat van samenwerking dat tot dusver tijdens de onderhandelingen is geschapen, voor alle hangpunten daadwerkelijke oplossingen te vinden.
